

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 423/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, Mariánske námestie 31, Žilina, v mene ktorej koná JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 93/2017 z 23. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len

„najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 93/2017 z 23. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia podali na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) žalobu o určenie neplatnosti výpovede nájmu z bytu a určenie, že nájom bytu trvá. Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 31 C 30/2005 zo 4. februára 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu sťažovateľov zamietol a uložil im povinnosť vypratať priestory so samostatným vchodom číslo II v juhozápadnej časti prízemnia stavby školy súp. č. [REDAKOVANÉ], zapísanej na LV č. [REDAKOVANÉ], trakt [REDAKOVANÉ], vedľajší vchod, pozostávajúce z troch miestností, kuchyne, predsiene, komory, kúpeľne a WC a odovzdať ich žalovanému.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli: „Dôvodom tohto rozhodnutia bol záver súdu o tom, že priestory užívané sťažovateľmi nie sú bytom a tam, kde nie je nájom bytu, nemožno sa zaoberať ani otázkou platnosti, či neplatnosti výpovede z nájmu bytu. Nájom bytu tak ani nemôže trvať.“

Podstatnou pre posúdenie veci sa tak stala jediná otázka a to, či priestory užívané sťažovateľmi sú alebo nie sú bytom, a teda, či podľa dodatočného kolaudačného rozhodnutia je možné presne určiť druh stavby, charakter, účel stavby.“

3. Krajský súd v Žiline rozhodol o odvolaní sťažovateľov rozsudkom sp. zn. 8 Co 207/2016 z 26. októbra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom ako dovolací dôvod uviedli § 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a ako nesprávnosť právneho posúdenia uviedli: « - „... rozhodujúcimi dôkazmi pre posúdenie skutočnosti, či miestnosti odovzdané žalobcovi I/ (Výmerom a Dohodou o odovzdaní a prevzatí bytu) sú bytom alebo nie, bolo stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie, pričom ani v jednom z týchto dokumentov nie je žiadna zmienka o byte v zmysle definície § 62 zákona č. 41/1964 Zb.“

„Iné ako dodatočné kolaudačné rozhodnutie nebolo účastníkmi sporu dôkazmi vykonanými súdom prvej inštancie preukázané.“ »

4. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov odmietol z dôvodu, že v ňom absentuje iná zákonom požadovaná náležitosť, a teda dovolací dôvod v ňom nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP.

5. *Porušenie základného práva sťažovateľa odôvodňujú najmä tým, že «Zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva, že by dovolatelia boli povinní pri uplatnení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu konkretizovať spôsobom: „Za nesprávne právne posúdenie veci pokladáme...“, „Právna otázka, ktorá bola nesprávne riešená znie:...“ Potreba takejto konkretizácie nesprávne riešenej právnej otázky nevyplýva ani z § 432 ods. 1 CSP, ako to uvádza dovolací súd v závere ods. 15 rozhodnutia, pretože podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie podané podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.*

Z textu podaného dovolania je zjavné, že dovolatelia poukazovali na nesprávne právne posúdenie veci/nesprávny právny záver odvolacieho súdu o tom, či nimi užívaný priestor, výpoveď z nájmu ktorého a trvanie nájmu ktorého bolo predmetom súdneho konania, je alebo nie je bytom.».

6. *Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „1. Právo sťažovateľov podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 8Cdo/93/2017 zo dňa 23. februára 2018 porušené bolo.*

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 8Cdo/93/2017 zo dňa 23. februára 2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa

namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

13. Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

14. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), vyslovenia porušenia ktorého sa sťažovatelia dovolávajú, zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (m. m. I. ÚS 26/94). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

15. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998). Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov v prípade, ak zákonné pravidlá dovolania nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľov (m. m. I. ÚS 156/2018, II. ÚS 465/2017).

III.

16. Ústavný súd konštatuje, že v zmysle § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto konaní zastúpení kvalifikovanou právnou zástupkyňou. Ústavný súd môže rozhodovať iba o porušení tých práv a v súvislosti s tým konaním, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovatelia v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti domáhajú. Podľa ustálenej judikatúry tvrdenia o porušení práv v iných konaniach, ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť ich argumentácie (m. m. III. ÚS 149/04). V danom prípade tak z hľadiska sťažovateľmi označeného práva podrobil ústavný súd svojmu prieskumu len rozhodnutie najvyššieho súdu.

17. Predmetom podanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov, že došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivý proces, a preto ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na náležité odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia konštatoval: «Žalobcovia 1/ a 2/ v danom prípade namietali, že odvolací súd sa pri riešení otázky, či miestnosti odovzdané žalobcovi 1/ (Výmerom a Dohodou o prevzatí

a odovzdaní bytu) sú bytom alebo nie nezamerali na nasledovné skutočnosti: zákon nedefinuje pojem „dodatočné“, byt sa nenachádza na parcele č. ■■■ ako stavba uvedená na dodatočnom kolaudačnom rozhodnutí atď. Argumentovali tým, že neprihliadnutím na uvedené skutočnosti súd nesprávne vyhodnotil nimi predložený dôkaz - „dodatočné“ kolaudačné rozhodnutie ako jediné kolaudačné rozhodnutie, ktorému iné nepredchádzalo a nesprávne zhodnotil, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, že išlo o byt. Následne potom súd nesprávne vychádzal zo stavebného a kolaudačného rozhodnutia s nesprávnym právnym záverom, že sa v nich žiadna zmienka o byte nenachádza a iné listinné dôkazy nemôžu potvrdiť existenciu bytu v zmysle zákona č. 41/1964 Zb. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, je zjavné, že súd mal preukázané len dodatočné kolaudačné rozhodnutie, ktorému nepredchádzalo iné kolaudačné rozhodnutie. Pojem „dodatočné“ súd vysvetlil tak, že užívanie stavby sa povoľovalo v čase, kedy sa táto už predčasne používala...

Námietku, že ku škole patril vždy aj byt školníka, súd nepovažoval za právne významnú. Je zjavné, že žalobcovia 1/ a 2/ chcú vyriešiť len skutkovú otázku a žiadajú ňou posúdiť správnosť vykonaného dokazovania odvolacím súdom, či mal dostatočne preukázané, že iné ako „dodatočné“ kolaudačné rozhodnutie vydané nebolo. Výhrady mali žalobcovia tiež k spôsobu vykonania a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 432 ods. 2 CSP.»

18. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľov odmietol. Najvyšší súd v napadnutom uznesení primeraným a v okolnostiach danej veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľmi vznesené námietky.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia

príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

19. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 593/2017).

20. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

21. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľmi označených práv, dospel k záveru, že je sťažnosť zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2018